

Bolagsstyrningsrapport 2008

Bolagsstyrningen i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut utgår från svensk lagstiftning, statens ägarpolitik och de övriga riktlinjer som staten meddelar. ”Svensk kod för bolagsstyrning” utgör en del av detta ramverk. I vissa frågor har regeringen funnit skäl att i överensstämmelse med kodens huvudprincip motivera vissa generella avvikelser. Det främsta skälet för detta är att koden huvudsakligen riktas mot bolag med ett spritt ägande.

Ägaren

SP är helägt av svenska staten. Ägarrollen utövas av regeringen, som har långsiktigt värdeskapande som övergripande mål. Detta medför krav på effektivitet, lönsamhet, innovationsförmåga samt ett miljömässigt och socialt ansvarstagande.

Ägarens uppdrag till SP är att, som en del av den nya institutsstrukturen, genom behovsmotiverad forskning och utveckling och ett brett utbud av tekniska tjänster bidra till tillväxt, konkurrenskraft och hållbar utveckling i näringslivet. Enligt avtal med staten skall SP också svara för nationell metrologi genom normaliehållning, forskning och utveckling.

För att tydliggöra statens syn i vissa ägarfrågor och för att uppnå enhetlighet bland de förvaltade bolagen har regeringen utarbetat särskilda riktlinjer för statens ägarpolitik, bland annat vad avser extern ekonomisk rapportering och anställningsvillkor för personer i ledande ställning. Vidare har regeringen identifierat vissa policyfrågor av stor vikt där företag med statligt ägande skall agera föredömligt. Det gäller bland annat frågor om jämställdhet, miljö och mångfald.

SP har som uttalad målsättning att uppfylla ägarens krav på en effektiv och väl fungerande styrning av verksamheten. Det innebär att SP tillämpar de regler och principer som ingår i statens ägarpolitik, bland annat Svensk kod för bolagsstyrning.

Årsstämman

Enligt statens ägarpolitik skall årsstämma hållas inom fyra månader från räkenskapsårets utgång, det vill säga senast den 30 april. Årsstämman i SP hålls regelmässigt under april. I enlighet med statens ägarpolitik är stämman öppen även för allmänheten. Riksdagsledamöter har rätt att närvara och särskild kallelse skickas till Riksdagens kammarkansli. Inbjudan till stämman görs via SPs hemsida men också genom personliga utskick.

Årsstämman 2008 hölls den 16 april. På stämman behandlades olika ärenden som följer av aktiebolagslagen, bolagsordningen och statens ägarpolitik. I anslutning till stämman arrangerades också ett seminarium, där olika delar av koncernens verksamhet presenterades. Närvarande var riksdagsledamöter och personer från universitet och högskolor, forskningsråd, forskningsstiftelser, myndigheter, företag och branschorganisationer. Närvarande var också SPs huvudrevisorer, styrelse, koncernledning samt ett antal dotterbolags- och enhetschefer.

Styrelsen utses av årsstämman, som även utser en av ledamöterna att vara ordförande. Styrelseledamöter väljs med en mandattid på ett år. Vid behov kan kompletterande val ske vid extra bolagsstämma. I styrelsen ingår också två ledamöter med var sin personlig suppleant, vilka är utsedda av arbetstagarorganisationerna.

Stämman utser en revisor och en revisorssuppleant eller ett registrerat revisionsbolag. Härutöver får Riksrevisionen förordna revisorer i aktiebolag där staten är ägare.

Nomineringsprocessen

Val av styrelse

Valberedningen är i första hand ett organ för aktieägare att bereda beslut i nomineringsfrågor. För de av staten helägda företagen ersätter följande principer kodens regler som berör beredning av beslut om nominering av styrelseledamöter.

För de av staten helägda företagen tillämpas enhetliga och gemensamma principer för en strukturerad nomineringsprocess. Syftet är att säkerställa effektiv kompetensförsörjning till företagens styrelser. Näringsministern har givits ett särskilt ansvar för styrelsenomineringar i samtliga av Regeringskansliet förvaltade företag. Nomineringsprocessen drivs och koordineras av enheten för statligt ägande inom Näringsdepartementet.

En arbetsgrupp analyserar kompetensbehovet utifrån respektive styrelses sammansättning samt företagets verksamhet och situation. Därefter fastställs eventuellt rekryteringsbehov och rekryteringsarbetet inleds. Urvalet av ledamöter kommer från en bred rekryteringsbas för att kunna uppnå balans avseende kompetens, bakgrund, ålder och kön. Genom detta enhetliga och strukturerade arbetssätt tillförsäkras kvaliteten i hela nomineringsarbetet.

Då processen avslutats offentliggörs gjorda nomineringar enligt kodens riktlinjer. Ett undantag i förhållande till koden är att styrelseledamöters oberoende i förhållande till staten som ägare inte redovisas. I statligt helägda företag saknas skäl för en sådan redovisning, då syftet med kodens riktlinjer i allt väsentligt syftar till att skydda minoritetsaktieägare i bolag med spritt ägande.

Val av revisorer

Revisorernas uppdrag att oberoende granska styrelsens och den verkställande direktörens förvaltning samt årsredovisning och bokföring är av central betydelse för staten som ägare. För de av staten helägda företagen ersätter följande principer kodens regler som berör beredning av beslut om nominering av revisorer.

Ansvar för val av revisorer för företag med statligt ägande ligger alltid hos ägaren. Vanligen hanteras det praktiska arbetet med upphandlingen av företagets ekonomiavdelning i samråd med styrelsen. Regeringskansliets förvaltare följer alla steg i upphandlingsprocessen från upphandlingskriterier till urval och utvärdering. Då processen avslutats offentliggörs gjorda nomineringar enligt Kodens riktlinjer.

Det slutliga beslutet fattas av ägaren på årsstämman. Revisorer väljs enligt ABL på mandatperioder om fyra år. För det fall omval övervägs utvärderas alltid revisorernas arbete. Vid sådant omval finns enligt ABL möjlighet till en ny mandatperiod om tre år.

Styrelsen

Ledamöter

Enligt bolagsordningen skall styrelsen ha minst fem och högst nio ledamöter. Styrelsen har fram till årsstämman 16 april bestått av sex stämموvalda ledamöter. Vid årsstämman togs beslut om omval av fem ledamöter. Av de fem stämموvalda ledamöterna är tre kvinnor och två män. I styrelsen har under hela året också ingått två ledamöter med var sin personlig suppleant, utsedda av arbetstagarorganisationerna. Av dessa är tre män och en kvinna.

Verkställande direktören ingår inte i styrelsen, men deltar normalt vid styrelsens sammanträden. Härutöver medverkar tjänstemän i bolaget som sekreterare och föredraganden.

Varje styrelseledamot presenteras nedan med avseende på ålder, tidpunkt för inval, huvudsaklig utbildning, arbetslivserfarenhet samt andra väsentliga uppdrag.

Birgitta Böhlin, styrelsens ordförande och ledamot sedan 2002. Född 1948, civilekonom från Handelshögskolan i Göteborg. Verkställande direktör i Samhall AB. Tidigare generaldirektör i Försvarets Materielverk. Styrelseordförande i Apoteket Omstrukturering AB och Mittuniversitetet, styrelseledamot i Almega och AFA Sjukförsäkring AB samt styrelsesuppleant i Svenskt Näringsliv. Omvald vid årsstämman 16 april.

Christer Berggren, ledamot sedan 2003. Född 1944, politices magister Stockholms Universitet. Kansliråd i Näringsdepartementet. Styrelseledamot i RISE Holding AB, LKAB och Zenit Shipping AB. Omvald vid årsstämman 16 april.

Jan Byfors, ledamot sedan 2007. Född 1949, teknologie doktor KTH. Teknisk chef vid NCC Construction Sverige. Styrelseledamot i AB Svensk Byggtjänst och SIS Swedish Standards Institute. Omvald vid årsstämman 16 april.

Lena Eklind, ledamot sedan 2003. Född 1965, civilingenjör teknisk fysik och elektroteknik Linköpings Universitet, MBA vid Linköpings Universitet och Santa Clara University, Kalifornien. VP Operational Excellence vid Sectra Imtec AB. Omvald vid årsstämman 16 april.

Karin Markides, ledamot sedan 2006. Född 1951, professor i analytisk kemi vid Uppsala universitet. Rektor vid Chalmers Tekniska Högskola. Tidigare vice generaldirektör för VINNOVA. Styrelseuppdrag i Chalmers Innovation och Lindholmen Science Park. Omvald vid årsstämman 16 april.

Panos Plegas, ledamot sedan 2004. Född 1957, civilingenjör maskinteknik och skeppsbyggnad Chalmers Tekniska Högskola. Teknisk direktör Volvo Aero Corporation. Styrelseledamot i Volvo Technology Corporation. Lämnade styrelsen vid årsstämman 16 april.

Jan Ekstedt, personalrepresentant SACO och ledamot sedan 2008. Född 1946, teknologie doktor KTH. Forskare och projektledare vid enheten Bygg och Mekanik. Styrelseledamot i Stiftelsen Svensk Färg- och Lackforskning, Stiftelsen Arvid Lindgrens fond för färgforskning samt Waxo Minerals HB.

Bengt Bogren, personalrepresentant Unionen och ledamot sedan 2001. Född 1954, grundskoleexamen. Tekniker vid enheten Brandteknik. Inga övriga styrelseuppdrag.

Mats Axelsson, personlig suppleant SACO och ledamot sedan 2008. Född 1951, civilingenjör VoV vid Chalmers Tekniska Högskola. Statiker vid enheten Bygg och Mekanik. Inga övriga styrelseuppdrag.

Linda Ikatti, personlig suppleant Unionen och ledamot sedan 2008. Född 1972, kemiingenjör Högskolan i Borås. Handläggare och provningsingenjör vid enheten Energiteknik. Inga övriga styrelseuppdrag.

Ingen av ovanstående ledamöter eller dem närstående fysiska eller juridiska personer innehar aktier eller andra finansiella instrument i bolaget. Av de av stämman utsedda styrelseledamöterna är samtliga att anse som oberoende av bolaget och bolagsledningen.

Arbetsordning

Styrelsen svarar inom ramen för aktiebolagslagen, bolagsordningen och ägarens direktiv för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning. Denna reglerar bland annat arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören, frekvensen och formerna för styrelsemöten, ekonomisk rapportering, utvärdering av styrelsens arbete och av verkställande direktören.

Vilka ärenden som skall behandlas i styrelsen följer aktiebolagslagen, statens ägarpolitik och koden. Styrelsens främsta uppgifter, förutom att utse verkställande direktör, är att fastlägga den strategiska inriktningen, godkänna förvärv, större investeringar och väsentliga förändringar av organisationen samt besluta om centrala policier. Därtill skall styrelsen säkerställa kvaliteten i den finansiella rapporteringen, bland annat genom att följa den ekonomiska utvecklingen samt hanteringen av operationella och finansiella risker i bolaget.

I SP fullgör styrelsen i sin helhet de uppgifter som enligt Koden ankommer på revisionskommittén. Styrelsen säkerställer kvaliteten i den finansiella rapporteringen genom att behandla de finansiella rapporter som bolaget lämnar samt i dialog med revisorerna behandla alla kritiska redovisningsfrågor. Styrelsen erhåller månadsvis ekonomiska rapporter och vid varje styrelsemöte behandlas bolagets och koncernens ekonomiska situation och rapportering.

Styrelsens ordförande skall enligt arbetsordningen tillse att styrelsearbetet bedrivs effektivt och att styrelsen fullgör sina åligganden. Ordföranden skall organisera och leda styrelsearbetet, ha regelbundna kontakter med verkställande direktören samt se till att styrelsen erhåller tillfredsställande information och beslutsunderlag.

Styrelsearbetet under 2008

Styrelsen har haft sju ordinarie sammanträden under året, varav två telefonmöten. Vid ett möte har styrelsen varit fulltalig och vid övriga sex möten har en ledamot saknats. Ledamoten Christer Berggren har deltagit i samtliga möten. Ledamöterna Birgitta Böhlin, Lena Eklind och Jan Byfors har deltagit i sex möten och Karin Markides i fem möten. Ledamoten Panos Plegas, som avgick vid årsstämman den 16 april, har deltagit i två möten. Arbetstagarrepresentanter från SACO och Unionen har deltagit i sex respektive sju möten.

Arbetet har följt den fastlagda årsplanen. Huvudteman för de sammanträden som hållits har varit enligt följande

- januari - bokslutskommuniké
- februari - bokslut och årsredovisning 2007, ägardirektiv till dotterbolagen, utvärdering av styrelsens arbete
- april - konstituerande möte, arbetsordning och instruktion
- juni - moderbolagets och koncernens strategi, förvärv av Glafo AB
- augusti - delårsrapport januari-juni 2008
- september - HR- och kompetensfrågor, riskanalys, finans- och placeringspolicy
- november - budget och verksamhetsplan för moderbolag och koncern, förvärv av JTI AB

I samband med strategimötet i juni besökte styrelsen dotterbolaget Glafo i Växjö.

Styrelsen har under året reviderat och fastställt arbetsordning och instruktioner för styrelsen och verkställande direktören. Styrningen och ledningen av koncernen har diskuterats och förtydligats. Som en del i detta har ägardirektiv lämnats till dotterbolagen.

En mycket viktig fråga för styrelsen under året har varit den planerade övergången till den nya institutssektorn. Styrelsen har identifierat och till ägaren redovisat de villkor som behöver uppfyllas för att en sådan övergång skall gynna den fortsatta utvecklingen av bolagets verksamhet. I det förslag som regeringen under oktober lämnat till riksdagen om avyttring av aktierna i SP till det nya holdingbolaget (nuvarande IRECO Holding AB) är samtliga dessa villkor uppfyll- da.

En annan viktig fråga har gällt fortsatt utveckling av koncernens verksamhet genom förvärv av kompletterande verksamheter. Under året har styrelsen beslutat att SP skall gå in som majoritetsägare i två nya dotterbolag, Glafo AB och JTI Institutet för jordbruks- och miljöteknik AB.

Styrelsen har också arbetat med översyn av vision, affärsidé och strategi. Andra viktiga frågor har gällt integrationen av dotterbolagen, en ny kommunikationspolicy samt koncernens varu- märke. Bolagets arbete med personalutveckling och kompetensförsörjning har diskuterats. En genomgång av bolagets operationella och finansiella risker har gjorts. Policyn för hantering av finansiella tillgångar och skulder har uppdaterats.

Ersättningskommitté

Styrelsen har inom sig inrättat en ersättningskommitté för att förbereda beslut om anställnings- och lönevillkor för verkställande direktören. Inför beslut om anställnings- och lönevillkor för övriga ledande befattningshavare skall verkställande direktören samråda med ersättningskom- mittén.

I ersättningskommittén har under året ingått Birgitta Böhlin, ordförande, Christer Berggren och Lena Eklind.

På förslag av styrelsen har årsstämman 2008 beslutat att bolaget vid bestämmande av ersätt- ning till och anställningsvillkor för ledande befattningshavare skall tillämpa de riktlinjer rörande anställningsvillkor för personer i företagsledande ställning i statliga bolag som regeringen antagit den 9 oktober 2003. Stämman beslöt samtidigt att incitamentsprogram inte skall använ- das inom bolaget.

Utvärdering av styrelsens och VDs arbete

Styrelsen genomför årligen en utvärdering av sitt arbete avseende arbetsformer, arbetsklimat samt tillgång till och behovet av särskild kompetens. Utvärderingen sker under ledning av ord- föranden och på sätt som framgår av arbetsordningen. Styrelsen genomför också årligen en ut- värdering av verkställande direktörens arbete.

Utvärderingen 2008 har genomförts under medverkan av extern konsult. Samtliga styrelsele- damöter har intervjuats. Resultaten har sammanställts och relaterats till resultaten från motsva- rande undersökning i ett stort antal andra bolag. Av utvärderingen framgår att styrelsearbetet, liksom styrelsens dialog med VD, fungerar mycket väl. Ledamöterna är nöjda med det sätt på vilket styrelsearbetet bedrivs, engagemanget är högt och styrelsen får bra information och be- slutsunderlag.

Styrelsens ersättning

Vid bolagsstämman 2008 fastställdes arvode till ordförande och ledamöter i styrelsen. Arvodet till ordföranden bestämdes till 90 000 kr/år och till övriga ledamöter 47 000 kr/år. Till perso- nalrepresentanterna utgår inget arvode.

För arbetet i ersättningskommittén utgår till ordföranden ett arvode om 20 000 kr/år och till le- damot ett arvode om 15 000 kr/år.

Extern revision

Revisorer

Revisorernas uppdrag är att på ägarens vägnar oberoende granska styrelsens och verkställande direktörens förvaltning samt årsredovisning och bokföring.

Revisionsfirman Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB är vald till revisorer för perioden fram till årsstämman 2010.

Revisionsfirman har utsett auktoriserade revisorn Olof Enerbäck som huvudansvarig för revisionen. Olof Enerbäck (född 1956) är civilekonom, auktoriserad revisor och partner i Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB. Han har lett revisionsuppdraget för SP sedan 2003.

Riksrevisionen har under 2008 valt att inte utnyttja sin rätt att utse revisorer i SP.

Tjänster utöver revision från Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB till bolaget under de senaste tre åren uppgår sammantaget till 852 kkr.

Styrelsens dialog med revisorerna

Som ovan redovisats fullgör styrelsen i sin helhet de uppgifter som enligt Koden ankommer på revisionskommittén. Styrelsen säkerställer kvaliteten i den finansiella rapporteringen genom att i dialog med revisorerna behandla alla kritiska redovisningsfrågor.

Revisorerna är närvarande och avrapporterar vid styrelsens möte i februari där årsredovisningen fastställs samt deltar under året vid ytterligare minst ett möte med styrelsen för behandling av revisionsfrågor, bland annat rörande kvaliteten i den interna kontrollen. Också bolagets nio-månadersrapport granskas av revisorerna. En gång per år träffar styrelsen revisorerna utan närvaro av VD eller annan person från bolagsledningen.

Styrelsen har fastställt riktlinjer för vilka andra tjänster än revision som bolaget får upphandla av revisorerna.

Koncernledning

Verkställande direktören ansvarar för den löpande förvaltningen av bolaget. Inom de ramar som styrelsen fastslagit leder verkställande direktören verksamheten samt håller styrelsens ordförande löpande informerad om utvecklingen i verksamheten.

Verkställande direktören skall organisera bolagets ledning så att ändamålsenlig styrning och kontroll uppnås över verksamheten. Verkställande direktörens ansvarsområde regleras närmare i den arbetsordning som styrelsen fastställt.

Koncernledningen utgörs av verkställande direktören, tillika koncernchef, samt två vice verkställande direktörer. Direkt knutna till koncernledningen är de två centrala befattningarna ekonomidirektör och HR direktör.

Maria Khorsand, född 1957, Masters of Science vid California State University Fullerton, verkställande direktör i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB sedan 2007. Tidigare olika direktörsbefattningar på Ericsson (1987-2004), OMX Technology (2004-2005) samt Dell

Sweden AB (2006). Styrelseledamot i KK-stiftelsen, ledamot i Teknikdelegationen och IT-rådet, styrelseordförande i Camitri Ltd.

Jan-Olof Johansson, född 1945, civilingenjör VoV, vice verkställande direktör och operativ direktör i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB sedan 2008, vice verkställande direktör och marknadsdirektör i SP AB 1993-2007, marknadsdirektör i Statens Provningsanstalt 1984-1993.

Per-Erik Petterson, född 1949, teknologie doktor, vice verkställande direktör och teknisk direktör i SP Sveriges Tekniska Forskningsinstitut AB sedan 2008, enhetschef i SP AB 1993-2008, enhetschef i Statens Provningsanstalt 1986-1993.

Till verkställande direktören rapporterar ekonomidirektör, HR direktör samt enhetschefer inom moderbolaget. Koncernledningen är representerad i styrelsen för samtliga dotterbolag. Koncernledningen har till sin hjälp stabsfunktioner för ekonomi/finans, HR, kommunikation, affärsutveckling, försäljning och ledningssystem kvalitet/miljö.

Koncernledningen eller dem närmaststående fysiska eller juridiska personer innehar inga aktier eller andra finansiella instrument i SP. Koncernledningen har heller inga väsentliga aktieinnehav eller delägarskap i företag som SP har betydande affärsförbindelser med.

Ersättning till ledningen

Frågor om ersättning och förmåner till verkställande direktör och övriga ledande befattningshavare behandlas i ersättningskommittén. Ledningskretsen har inga förmåner utöver fast lön.

Skattepliktiga ersättningar och förmåner samt pensionskostnader till styrelseordförande, styrelseledamöter, verkställande direktör och övriga ledande befattningshavare beskrivs i bolagets Årsredovisning, not 5.

Styrelsens rapport om intern kontroll

Denna rapport är upprättad i enlighet med koden, den vägledning som framtagits av FAR och Svenskt Näringsliv samt den tillämpningsanvisning som Kollegiet för Svensk Bolagsstyrning meddelat den 5 september 2006.

SP använder sig av COSO-ramverket, lanserat av The Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission, för sitt arbete med intern kontroll.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön i form av organisation, beslutsvägar, befogenheter och ansvar, som dokumenteras och kommuniceras i styrande dokument såsom policies, riktlinjer, anvisningar, handböcker och arbetsbeskrivningar. Alla styrande dokument finns lätt tillgängliga på bolagets intranät.

Styrelsen fastställer årligen en arbetsordning, vilken reglerar arbetsfördelningen mellan styrelsen och verkställande direktören samt den ekonomiska rapporteringen till styrelsen. Styrelsen fastställer också övergripande policies såsom etik- och finanspolicy.

Koncernen verkar i en platt och decentraliserad organisation, där enheter och dotterbolag ges klara mål samt befogenhet att fatta egna beslut och utveckla verksamheten i nära kontakt med marknaden. Beslutsdelegeringen finns dokumenterad i en attestordning, vilken ger klara in-

struktioner till chefer på alla nivåer i organisationen. I denna fastläggs bland annat ansvar och befogenhet vad gäller offerter, projektåtaganden, investeringar samt beloppsgränser för attestering av kostnader. Delegationsordningen kompletteras av redovisnings- och rapporteringsinstruktioner.

Koncernen har fastlagt ett antal etiska värderingar som skall fungera som ett ramverk för medarbetarna och främja gott omdöme och enhetligt agerande. Kompetensbehov analyseras och åtgärdas löpande genom nyrekrytering, utbildning och utveckling i arbetet.

Riskbedömning

Bolaget tillämpar en modell för strukturerad riskbedömning vilken möjliggör identifiering av de väsentliga risker som kan påverka den finansiella rapporteringen på såväl bolags-, enhets- som sektionsnivå. Särskild vikt har lagts vid att identifiera risker för oegentligheter och otillbörligt gynnande av annan part på bolagets bekostnad samt risker för förlust eller förskingring av tillgångar.

Utfallet av bolagets process för riskbedömning och riskhantering behandlas årligen av styrelsen för uppföljning av att den omfattar alla väsentliga områden och ger en balanserad vägledning.

Kontrollaktiviteter

Ändamålsenliga kontrollaktiviteter utformas på bolags-, enhets- och sektionsnivå för att hantera de väsentliga risker avseende den finansiella rapporteringen som identifierats under riskbedömningen. Dessa kontrollaktiviteter omfattar både övergripande och mer detaljerade kontroller som syftar till att förebygga, upptäcka och korrigera fel och avvikelser. Stor vikt läggs vid att kontroller utförs på rätt sätt och i rätt tid.

Generella IT-kontroller är utformade för de system som stödjer processer som påverkar intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen. Av dessa kan nämnas automatiserade kontroller som hanterar behörigheter och attesträtt, samt manuella kontroller som dualitet i såväl löpande bokföring som bokslutsposter.

Information och kommunikation

Väsentliga riktlinjer, manualer mm av betydelse för den finansiella rapporteringen uppdateras och kommuniceras till berörda medarbetare löpande. Dokumenten finns lätt tillgängliga på bolagets intranät. Informationsträffar anordnas regelbundet i olika forum för att säkerställa att dokumentens innehåll uppfattas och hanteras korrekt. Det finns såväl formella som informella informationskanaler till styrelsen och koncernledningen för väsentlig information från medarbetarna. För extern kommunikation finns riktlinjer som säkerställer att bolaget lever upp till högt ställda krav på korrekt information.

Uppföljning

Bolaget följer upp efterlevnaden av styrande dokument samt kontrollaktiviteterna. Uppföljning sker vidare av bolagets informations- och kommunikationsvägar för att säkerställa att dessa är ändamålsenliga, tillgängliga och kända.

Ekonomi-/affärssystemet är konfigurerat så att budgetering, redovisning och uppföljning görs i linjen på sektions- och enhetsnivå och centralt på bolagsnivå. Avvikelser analyseras och följs upp. På ledningsmöten sker månadsvis genomgång av enheternas och bolagens ekonomiska utveckling. Eventuella avvikelser analyseras och kommenteras. Interna bokslut analyseras må-

nadsvis. Kvartalsvis, inför bolagets delårsrapportering, sker genomgångar med alla projektansvariga för att säkerställa värdet av pågående arbeten per projekt.

Styrelsen erhåller vid varje sammanträde ekonomiska rapporter på såväl bolags- som på koncernnivå med kommentarer, analyser och prognoser. Rapporterna sammanställs av bolagets ekonomiavdelning och omfattar förutom utfall, budget och föregående år även orderingång, orderstock, investeringar samt ett antal nyckeltal.

Styrelsen utvärderar kontinuerligt den information som bolagsledningen lämnar för att säkerställa att åtgärder vidtas rörande de eventuella brister och förslag till åtgärder som framkommit i den interna kontrollen och vid den externa revisionen.

Internrevision

Bolaget har ingen internrevisionsfunktion. Styrelsen har bedömt att den uppföljning som redovisas ovan är tillräcklig för att säkerställa att den interna kontrollen är effektiv. Behovet av en internrevisionsfunktion prövas årligen av styrelsen.

Revisorsgranskning

Avsnittet med styrelsens rapport om hur den interna kontrollen till den del som avser den finansiella rapporteringen är organiserad har inte granskats av bolagets revisorer. Enligt FAR SRS, föreningen för revisionsbyråbranschen, är en sådan granskning inte förenlig med god yrkessed då erforderliga granskningskriterier saknas för 2008. Inte heller har övriga delar av denna rapport granskats av bolagets revisorer.

Borås den 4 mars 2009

Birgitta Böhlin

Christer Berggren

Bengt Bogren

Jan Byfors

Lena Eklind

Jan Ekstedt

Karin Markides